

1. OPĆE INFORMACIJE			
1.1. Studijski program (preddiplomski, diplomski, integrirani)	Diplomski studij povijesti (jednopedmetni i dvopedmetni)	1.6. Način izvođenja nastave (broj sati P+V+S+e-učenje)	15P + 15S (semestralno) = 1P + 1S (tjedno)
1.2. Godina studija	1.-2.	1.7. Očekivani broj studenata na predmetu	3-7
1.3. Naziv predmeta	Osnove latinske epigrafije	1.8. Nositelj predmeta	dr. sc. Anamarija Kurilić, izv. prof.
1.4. Bodovna vrijednost (ECTS)	5	1.9. Suradnici	
1.5. Status predmeta	sveučilišni izborni predmet		
2. OPIS PREDMETA			
2.1. Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je osposobiti studente za samostalno čitanje i interpretiranje standardnih latinskih natpisa.		
2.2. Uvjeti za upis predmeta i ulazne kompetencije potrebne za predmet	Nema posebnih uvjeta. Preporučljivo je posjedovanje osnovnog poznavanja latinskog jezika.		
2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima predmet pridonosi	Nakon uspješno završenog studija student će moći: <ol style="list-style-type: none">1. definirati i opisati povijesne procese svojstvene antičkom razdoblju,2. zapamtiti temeljne podatke iz antičke opće i regionalne povijesti,3. ispričati jasno i koncizno osnovni tijek povijesnih zbivanja grčko-rimske antike,4. interpretirati pojedine povijesne izvore,5. objasniti uzročno-posljedične veze između povijesnih događaja i povijesnih procesa,6. prepoznati što je to povijesna interpretacija te prosuditi vrijednost pojedinih povijesnih interpretacija,7. izraziti svoje mišljenje o povijesnim događajima i povijesnim procesima, izvesti samostalne zaključke o pojedinim događajima i procesima te moći razlučiti bitno od nebitnoga u interpretacijama povijesnih događaja i procesa,8. usporediti povijesne procese u različitim razdobljima i na različitim geografskim područjima, odnosno povezati različite povijesne procese.		
2.4. Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (4-	Nakon uspješno ovladane građe iz predmeta, studenti će moći:		

10 ishoda učenja)	<ol style="list-style-type: none">1. zapamtiti vrste standardnih latinskih natpisa te ispričati jasno i koncizno prepoznatljiva obilježja svake od njih,2. zapamtiti sve najvažnije epigrafske formule i skraćnice, prepoznati ih u natpisu te ispravno razriješiti i protumačiti,3. zapamtiti sve važnije epigrafske zbirke natpisa i znati se njima služiti,4. zapamtiti natpise koji su važni izvori prvog reda za poznavanje značajnih povijesnih događaja i procesa te ispričati jasno i koncizno podatke o njima (sadržaj, okolnosti nalaza i slično) i o njihovom povijesnom značaju5. ispričati jasno i koncizno o postupku izrade natpisnih spomenika,6. zapamtiti sve važnije vrste spomenika i definirati korelaciju između spomenika i natpisa na njemu,7. zapamtiti obilježja antičke, srednjovjekovne i novovjekovne latinske epigrafije te ih međusobno razlikovati,8. ispričati jasno i koncizno o imenskim obrascima, o carskim i drugim titulaturama,9. čitati, prevoditi, datirati i interpretirati standardne latinske natpise.
2.5. Sadržaj predmeta detaljno razrađen prema satnici nastave	<p>1. tjedan: P: uvodno predavanje; upoznavanje s predmetom i literaturom S: podjela tema seminarskih radova</p> <p>2. tjedan: P: latinska pismenost - nastanak i razvoj; latinsko pismo i njegove vrste u kamenu (prije predavanja pročitati: poglavlje o latinskom pismu iz nekog od epigrafskih udžbenika navedenih u popisu literature) S: analiza nekih najtipičnijih primjera antičke paleografije</p> <p>3. tjedan: P: vrste natpisa (studentima će biti podijeljeni prijepisi i prijevod nekoliko antičkih natpisa sa zadatkom da prije predavanja sami pokušaju odrediti vrste natpisa) S: analiza pojedinih vrsta natpisa</p> <p>4. tjedan: P: vrste epigrafskih spomenika (prije predavanja studenti će sami proučiti vrste epigrafskih spomenika koje se obrađuju u knjizi N. Cambi, <i>Antika</i>, Zagreb, 2002.) S: analiza pojedinih epigrafskih spomenika</p> <p>5. tjedan: P: izrada natpisnih spomenika (tehnike, kamenolomi, radionice) (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja) S: analiza spomenika na kojima se prate razne faze izrade</p> <p>6. tjedan: P: osnovni sadržaji svake vrste natpisa (obrasci, formule, standardi, i slično) (studentima će se prethodno podijeliti prijepisi i prijevod nekoliko</p>

antičkih natpisa sa zadatkom da prije predavanja sami pokušaju odrediti obrasce po kojima su se sastavljale pojedine vrste natpisa)

S: analiza tipičnih predstavnika najčešćih vrsta epigrafskih spomenika

7. tjedan:

P: skraćenice i ligature

S: analiza kompleksnijih skraćenica i ligatura (studentima će se prethodno podijeliti nerazriješeni tekstovi nekoliko antičkih natpisa i njihovi prijevodi sa zadatkom da prije predavanja sami pokušaju odrediti skraćenice koje se u njima javljaju)

8. tjedan:

P: imenski obrasci i sustavi imenovanja (prije predavanja pročitati: poglavlje o imenovanju osoba iz nekog od epigrafskih udžbenika navedenih u popisu literature)

S: analiza imenskih obrazaca s odabranih latinskih natpisa

9. tjedan:

P: titulature i tzv. slijed časti (*cursus honorum*) - vojne i civilne karijere (prije predavanja pročitati: poglavlje o senatorskoj karijeri iz nekog od epigrafskih udžbenika navedenih u popisu literature)

S: analiza odabranih latinskih natpisa koji donose karijere istaknutih vojnih i civilnih dužnosnika

10. tjedan:

P: datiranje natpisa (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja)

S: rad u radnim grupama: datiranje natpisa po različitim kriterijima

11. tjedan:

P: ranosrednjovjekovna i srednjovjekovna epigrafija (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja)

S: studentski seminari

12. tjedan:

P: osnove kasnosrednjovjekovne i ranonovovjekovne latinske epigrafije (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja)

S: studentski seminari

13. tjedan:

P: načini analize latinskih natpisa (tipološka, komparativna, statistička, ...) i njihova važnost za druge znanosti; primjena statističkih metoda na odabranim latinskim natpisima (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja)

S: studentski seminari

14. tjedan:

P: natpisi kao povijesni izvor prvog reda; analiza odabranih natpisa koji pružaju podatke za važnije povijesne događaje, procese ili osobe (npr. *Fasti consulares*, *Fasti triumphales*, vojničke diplome, *laterculi*, natpisi povijesnih osoba /npr. natpis Poncija Pilata ili Plinija Mlađeg/, zakoni /npr. *Lex Irnitana* ili *S. C. de Cnaeo Pisone patre*/) (studentima će se prethodno podijeliti radni materijali koje će trebati pročitati prije predavanja)

	<p>S: studentski seminari)</p> <p>15. tjedan:</p> <p>P+S: terenska nastava; obilazak antičkih natpisa u muzeju ili na samom nalazištu</p>					
2.6. Vrste izvođenja nastave:	x predavanja ☒ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ <i>on line</i> u cijelosti ☐ mješovito e-učenje ☒ terenska nastava		☒ samostalni zadaci ☐ multimedija i mreža ☐ laboratorij ☒ mentorski rad ☐ (ostalo upisati)		2.7. Komentari:	
2.8. Obveze studenata	Osim pohađanja nastave, studenti su obavezni izraditi jedan seminarski rad te se aktivno pripremati za predavanja i seminare. Obavezni su aktivno sudjelovati u nastavi (rasprava, komentari, pitanja,...). Od studenata se očekuje i polaganje usmenog ispita. Također, od studenata se očekuje i akademski primjereno ponašanje.					
2.9. Raspodjela ECTS bodova prema studijskim obvezama (upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta):	Pohađanje nastave	0,5	Praktični rad		Kolokvij	
	Priprema za predavanje	0,5	Referat		Pismeni ispit	
	Domaće zadaće		Seminarski rad	1,5	Usmeni ispit	2,5
	Istraživanje		Esej		(Ostalo upisati)	
	Eksperimentalni rad		Projekt		(Ostalo upisati)	
2.10. Ocjenjivanje i vrjednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Ocjena je zasnovana na kakvoći seminarskog rada (15%), rezultatima završnog usmenog ispita (75%) i na ukupnoj aktivnosti studenta/studentice u nastavi (10%).					
2.11. Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)	Naslov		Broj primjeraka u knjižnici		Dostupnost putem ostalih medija	
	R. Matijašić, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i> , Pula, 2002.		3		dostupno i u Znanstvenoj knjižnici u Zadru i u knjižnici Arheološkog muzeja u Zadru	
	J. Stipišić, <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i> ,		2		dostupno i u Znanstvenoj knjižnici u Zadru te u Gradskoj knjižnici	

	Zagreb, 1985.2 (1. izd.: Zagreb, 1972.)		u Zadru
2.12. Dopunska literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskoga programa)	A. Kurilić, <i>Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. stoljeća po Kristu: antroponimija, društveni slojevi, etničke promjene, gospodarske uloge</i> , doktorska disertacija, rukopis, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 1999.; J.-M. Lassère, <i>Manuel d'épigraphie romaine</i> , Paris, 2005., I. Calabi Limentani, <i>Epigrafia romana</i> , Roma, 1990. ⁴ ; R. Bloch, <i>Latinska epigrafika</i> , Beograd, 1971.; R. Cagnat, <i>Cours d'Épigraphie Latine</i> , Paris, 1898. ³ ; K. Paasch Almar, <i>Inscriptiones Latinae. Eine illustrierte Einführung in der lateinische Epigraphik</i> , Viborg, 1990.; V. Novak, <i>Latinska paleografija</i> , Beograd, 1987. ³ ; G. Susini, <i>The Roman Stonecutter</i> , Roma, 1982., F. Šanjek, <i>Latinska paleografija i diplomatika</i> , Zagreb, 2004.; R. Wallace, <i>An introduction to wall inscriptions from Pompeii and Herculaneum</i> , Wauconda, 2005. (ili: L. Canali - G. Cavallo, <i>Graffiti latini</i> , Milano, 1999 ² ; <i>Manifesti elettorali nell'antica Pompei</i> , a cura di R. A. Staccioli, Milano, 1992.). Osim toga, studentima će biti korisna i literatura navedena uz teme diskusija, a po potrebi, nastavnica će preporučiti dopunsku literaturu svakom studentu sukladno njegovim/njenim individualnim potrebama.		
2.13. Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija	Studentska evaluacija nastavnika. Kroz rasprave sa studentima, redovite konzultacije i ispite.		
2.14. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)			